

ب دوم رفعج نب دمحم حیجرت نب یلع تیاور مدع؛ دنس رد تیاور مدع و یدسا زامتاح نب دمحا نب دمحم زازر ییحی

اذل؟! تساهتشان دنی تیاور وازامتاح نب یلع روطج، هدوب یررد یدسا رگا: تسانیا نم لاؤس بُخ
هدرکن ای هدرک تیاور یدسا زامتاح نب یلع نشور تلالد هب هک دینک ادیپ مه اوخیم

دمحم یرگید. تسایفوکلا نیسحلا وبأ یدسالانوع نب دمحم نب رفعج نب دمحم بانج نیا سپ
موحرم هک ییاهزیچ زایکی. تسایفوکلا سابعللا وبأ، یشرقلانسحلا نب دمحم نب رفعج نب
تسین نآ رد یدیدرت. دنتسه رفن ود هک تسامولعم الصا دنیوگیم؛ تسانیمه دنیوگیم یرون

رد. تساهداد عوجراهقبط هب زیمی نیا یارب هک هدوب یسک نیلوا قاورلاماح بحاص: **درگاش**
هدش هتسجرب ناشنهذ رد تینهذ نیا اذل. متسه نم رفن نیلوا دنیوگیم همدم

هک تسانیا دنروآیم ناشیا هک یدهاش اهنت دنیوگیم. دنیوگیم ار نیمه مه یرون موحرم: **داتسا**
یرون موحرم. دنتسه رفن کی سپ و تسایکی اهنآ هقبط سپ. تسایکی اهدرگاش و داتسا
یدسا اما تساهدزناش و دصیس زازر. تسافل تخم مه ناشتافو لاس! دوشیمن روطنیا دنیوگیم
هک ناراوگرزب نیا. تساطوبضم اهنیا. تساهدک تافو دع لاس راهج. تساهدزاود و دصیس
دنشاب یکی دنناوتیمن

دمحا نب دمحم زابدوم. دنرادن تیاور هعبراب تک رد ییحی نب دمحا نب دمحم زابدوم ریغ: **درگاش**
دراد تیاور یرگید یاج رد ییحی نب

دنس هب ام یتقو دنیامرفیم، رابتعالاءاصقتسا باتک بحاص، ملعام بحاص رسپ، هلب: **داتسا**
بدموم یروف شنهذ هب تساسونام یسک ره؛ رفعج نب دمحم نع متاح نب یلع؛ میسریم بیذته
دنیوگیم یلو دنیوگیم ار نیا ناشیا. قطب نبا میق بدموم رفعج نب دمحم نع متاح نب یلع. دیآیم
یسک هچ ریغ نآ. تساملتحم مه شریغ دنیوگیم. دنیوگیم دیس هک ینامه. تساملتحم مه شریغ
تیاور ناشیا زامتاح نب یلع هک دشن ادیپ ییاج رد نیا؟ تساملتحم مه یدسا ای آمینیبب؟ تسا
ار همه هدشن تصرف یلو ماهدروآ ار نآ زایشخب مه نم. تسه زازر زامتاح نب یلع اما. دشاب هدرک

مراذگ ب

نبا یسیع نب دمحم نع ییحی نب دمحا نب دمحم نع رفعج نب دمحم نع ،متاح نب یلع نیاربانب
ینیطقی دیبع

دمحا نب دمحم زا زازر نوچ .تسا بدوم نامه دارم هک دوشیم یبوخ دیؤم مدرک ضرع هک یاهتکن :**درگاش**
دنرادن هعبراب بتک رد .دنرادن تیاور ییحی نب

یلع انثدح :لاق نآدش نب هللا دبع وبأ انربخأ و» :دراد یشاجن لاجر رد .مدید نم مرطن هب :**داتسا**
[1]«دلخ نب دمحم نب هللا دبع نع زازرلا رفعج نب دمحم نع متاح نب

تسین مه لئاسو رد .تسا ییحی نب دمحا نب دمحم زا مروطنم ،هن :**درگاش**

تسه عیارشلا لعل رد .دنکیم لقن دیبعلا یسیع نب دمحم دوخ زا زازر :**داتسا**

نيسحلا نب رفعج نب دمحم انثدح لاق متاح نب یلع ينربخأ
نب یلع نب نسحلا نع دایز نب یسیع نب دمحم انثدح لاق یموزخمالا
[2]لاضف

انثدح لاق متاح نب یلع ينربخأ» :دنیامرفیم قودص خیش .تسا قودص خیشم زا متاح نب یلع
دمحم انثدح لاق» .تسا یدسا وا اما ،تسا شیرق زا یموزخم ؛«یموزخمالا نيسحلا نب رفعج نب دمحم
تسا هداتفا نآ زا هطساو کی ؛«لاضف نب یلع نب نسحلا نع دایز نب یسیع نب

نب دمحم رگید فرط زا -هطب نبا ای بدوم- دراد دیق اج هس-ود رد متاح نب یلع فرط نیا زا :**درگاش**
دشاب بدوم دوخ هک تسین دیعب اذل .مدرکن ادیپ بدوم زا ریغ ،ییحی نب دمحا نب دمحم زا رفعج

دشاب ییحی نب دمحا نب دمحم هقبط مه دیاب دیدناوخ هک یتیاور نیا قبط :**درگاش**

؟رفعج نب دمحم :**داتسا**

دنکیم لقن یسیع نب دمحم زا دراد هطساو نودب رفعج دمحم .هلب :**درگاش**

نب دمحم دوخ هکنیا اما .تسین یعی نام تهجنیازا .دنیب ار یرگید خیش دناوتیم ،هلب :**داتسا**
تسین مرطاخ رد نآلا دنک لقن ،رداون بحاص ییحی نب دمحا نب دمحم زا رفعج

تسین مه یوار رد رونلا عیارد هودحم رد :**درگاش**

دراوم و شیداحالا عماج رد دیاب امش .تسین اج نآ رد .تسا هعبراب بتک نامه اهنت رونلا عیارد :**داتسا**
اما .دنروآیم دشاب مه لئاسو رد رگا هیارد رد .هعبراب بتک زا ریغ بتک رئاس رد .دیدرگب رگید
رد اه نآ دصرد داتشه دیاش ،عیارشلا لعل ،قودص یلاما ،یسوطل یلاما ،دیفم یلاما تیاور زا یرایسب
زا لئاسو اجک ره اذلو ،تسه لئاسو رداصم و عبانم زا قودص موحرم بتک نیا .تسا هدماین لئاسو
اهنت هک تسا رونلا عیارد راک یایازم زا یکی .دراد مه رونلا عیارد ،دشاب هدروآ تیاور هعبراب بتک ریغ
یسررب ار دنس ناشیا ،دناهروآ هعبراب بتک زا ریغ زا لئاسو بحاص اجک ره .تسین هعبراب بتک زا
دمحا نب دمحم نع رفعج نب دمحم ،دنیبب شیداحالا عماج لک رد امش رگا .دراد مک یلیخ اما .دنکیم

دروآيم دینزب ار نیاییحی نب دمحم نع زازبلا هب دشاب حیرصت .هن ای هدرک لقن تیورییحی نب
؟هن ای دیآیم دینیبب .یییحی نب دمحم نع زازب نع

تسایسک هچ وا هدوب مولعم هک خیش دوح یارب :**۳درگاش**

یسویسوخیش :**داتسا**

ناراوگرزب نیایراک نوچ .تسین ملسم یلیخ نم نهذ رد نآلا .تسین ملسم یلیخ .هلب :**۳درگاش**
یمیظع ثارت نیای .دناهدهشک تمحز مه یلیخ .تسایسک هتشد عسوت مه یلیخ .تسایسک هتشد عسوت
خیاشم .هن دندوب غلطم اهدنس هلسلس مامت هب تبسن هکناییلو .دناهدهشک تمحز تسه هک
کردتسم همتاخ .ماهتشدگ مه یاه**ح فص** نآ یارب .تسه یاهصالخ یلیخ بلطم کی .اچ ناشدوخ
هک تسه مرطاخ رد .دشابن مدآ تسد رد بترم هک تسایسک فیح .تسایسک یبوخ باتک یلیخ لئاسولا
مته دلج ،همتاخ رد ،منکیم ضرع دیهاوخ ب رگا هک ییاهاج زا یکی .دراد بوخ رایسب یاهاج کردتسم
هدیاف رد لئاسو بحاص :دناهدهشک یاه هک یاهرشاع هدیاف رد .تسایسک تفه و دص هح فص
...مهدزاود

لئاسولا کردتسم رد تقاوت و رب هلاک تاراما

باتک رخآ رد ،دنروایب باتک همدقم رد ار یدئاوف هکناییاچ هب لئاسو بحاص مدوب هدرک ضرع رتولج
هدرک رض دنیبن مدآ رگا ینعی .تسایسک عفان دناهدهشک رخآ رد هک یدئاوف نیایردقچ .دناهتشدگ
همتاخ اذل .تسایسک هتدافا باتک رخآ هب لئاسو عبت هب ،دناهتشدون کردتسم هک مه یرون موهرم
زا دعب .تسایسک هتدافا رخآ هب همتاخ ،تسایسک دلج هن شدیدج پاچ هک لیصفت و لوط نیایاب کردتسم
ار لاجر زایاهدع مهدزاود هدیاف رد لئاسو بحاص :دناهدهشک ار نیایمهدزاود هدیاف رد .تسایسک مهزبون دلج
منکیم هفاضانآ هب نم .دنا هدمرفن ار یسخب اما .دنهدهشک یضوت ار اهنآ تقاوت دناهتشدگ

رحبتم لایخیشلا ملق نع تاف ام ضعب کاردتسا یف یرشاع لایخیشلا لئاسولا بحاص

و تقاوت لایخیشلا رکذ نم همتاخ دئاوف نم یرشع یناثل لایخیشلا یدئواف یف
یلع رشعی مل و هرکذ نم الای ،هرکذ نم رکذ ال و ،الیصفت نیحودممل یف
یف [ت] رم دق و ،هیلای ریشن و هرکذنف ،هتدافا ضعب و ،هقیثوت
یتلای تقاوت لایخیشلا تارامال نم یرشع یلای یرشع لایخیشلا انتاملک
:اهنم

هنوک :اهنم و .هریسفت یف یمقلای میهاربای نب یلعی خیاشم نم هنوک
هنوک :اهنم و .یرایشلا لملک هباتک یف هیولوق نب رفیع خیاشم نم
دحای یرشع لایخیشلا لایخیشلا یف (مالسلا هیلع) قداصل لاجر نم
هنع ،یییحی نب ناوفا و ،یطنزبلا و ،یریمع یباینب :مه و ،یناثل لایخیشلا
باصأ نم مهیریغ مهکراشی ،انققح ام یلع و ،روهشملا وه ام یلع
یریشب نب رفیع یرشع لایخیشلا :اهنم و .هنع لایخیشلا یرشع لایخیشلا :اهنم و .اصیاعامجلای
نم هنوک :اهنم و .هنع یرشع لایخیشلا لایخیشلا لایخیشلا :اهنم و .هنع
اشن لایخیشلا یف هیلای ریشن ام کلذ ریغ یلای .یرشع لایخیشلا
بیترتب مزتل مل و ،یرشع لایخیشلا و زاجیلای نم یرشع کلذ لک ،هللای
الام یف نامزلا نم هرب فرص یلای هجایتحال ؛ررقملا وحنلای یلع لایخیشلا

[3]. اہب ینتعی ہی ف ءئاف

«لئاسولا کردتسم بحاص مالک رد تقاٹو رب ءلاد تاراما زا عفان یاہصالخ» مان اب یاہحفص کی تاراما نی، تسہ ہی لک تاراما اہنیا دنیوگیم روح و عمج یلیخ تروصہب. ماہدرک زاب بلطم نی یارب خیاشم نم ہنوک: دنیوگیم آلثم. دینک ادیپ ار اہنیا دیناوتیم امش، دشاب ناتتسد ہک ہی لک رہ. تسہ ہی لک ہدعاق اہنیا دنیوگیم؛ «ہنع ینارفعزلا لعیامس! نب دمحم ءیاور... میہاربا نب یلع، تسہ قٹوم دناہدرک تیاور وا زا اہنیا ہک یسک

مدرکن ادیپ نم ار زازب: **درگاش**.

میرادن ییحی نب دمحا نب دمحم نع زازب نع: **داتسا**.

زازر ای زازب: **۲درگاش**.

دیس موحررم دوخ، دناہدروآ ار اہنیا یرون موحررم، دراد مسہ اتدنچ، ہدش ہتفگ مہ زازب، زازر ہب: **داتسا** مہادروآ اجنی نم، دنراد یبلاطم لصفم دوخ ہی لاجر ءئاوف رد ءطب نبا ہب عجار مولعلا رحب

بحاص رسپ ہک یروطنامہ، دنس رد ہک تسہ نی رب لاد ہک ینئارق و میتسہ ام آلعف نی یاربانب و بدأل ریٹک، مقب ءلزنملا ریٹک ناک». تسہ ءطب نبا نامہ ہک تسہ یوق نظ دنومرف ملاعم

[5] «ٹیڈحلا یف لہاستی» دنیوگیم طقف، [4] «لضفلا و ملعلا

ہطب نبا بدوم رفعج نب دمحم ہب لہاست تبسن رد یلمات

ہداد تبسن وا ہب ار «لہاستی» یسک ہج: **درگاش**

دوب یشاجن رد منامگ ہب: **داتسا**.

لئاسم اہنآ زا یلیخ مینیبیم مینکیم یریگیپ یتقو، تسہ اہتبسنب نی یشاجن رد: **درگاش** لئاسم ہب طوبرم، دنہدیم ہک یلہاست یاہتبسنب، دنہدیم ہک یفعض یاہتبسنب، ہدوب یداقتعا، تسہ یداقتعا

مولعلا رحب دیس لثم یگرزب یلاجر یتقو؟ تسہ بوخ اہنیا یریگیپ اچ لاج یا یلع: **داتسا**، تسہ تسرد نی، دیآیم نییپ ٹیڈح یدنس شزرا لاج یا یلع، دننک فیعضت و دننک دراو ہنعط کتکت اب ار یسفن شزرا نی، میوشیم لئاق یسفن شزرا کی دنس یارب ام مدرک ضرع رتولج زا ار دنس، دنیوگیم دنس یارب دیس ہک یفعض راہچ ینعی، مینکیم دایز و مک فیعضت یاہہفلؤم زا ار اہ فیعضت نی، تسہ نکمم ات مینکیم شالت مہ ام، دروآیم نییپ یلیخ شدوخ فراعتم ہجرد یلیخ ہک تسہ نی ہبلط نم زا کترا نوچ، میربب رتالاب، تسہ ناشیا داریا راہچ دورو ہک یحطس ءطب نبا میوگیب میناوتب، مینیبیم تیاور رد نآلا ہک یتایصوصخ نی اب ہک تسہ ین روطنیا ہک یناسک آعون: تسہ نیمہ، ہن ای دنہتفگ منادیم ہک یتاکن زا یکی اقاقتا، تسہ لہاستم کی، تسہ تہج ود زا نی، دنہدیم تبسن لہاست ہب ار اہنیا نارگید دنوشیم عالطالال ریٹک یلیخ ... و فیعض؛ دنکیم لقن دایز ارہق، دوشیم عالطالال ریٹک ہک یسک ہکنیا

دنکیم لقن یلیخ ہک دوشیم دایز نئارق شیارب ردق نی: **۲درگاش**.

هدينش دایز دوشیم عالطالال ریثک هک یسک ،تسرا حدق تلح نامه یلوا ،تسرا یمود نآ ،هن :**داتسا** لاور کی نی .شعالطا تعسو رطاخهب ؛دوشیم بلس وا زا تقد نآ یعی .دروآیم ار اهنیا همه و تسرا نانیمطا دروم یبلاطم دوشیم عالطالال ریثک یسک ی تقو .دوشیم حدم یمود ،تسه مه یعیبب ؟!ینیکیم هلهاسم تروص نی هب ارچ وت دنیوگیم دنرادن ار وا تعالطا هک ینارگیه هک دیآیم شیارب امش هب ار متسه دل ب نم هک ییاه نی رگا ،منکیمن هلهاسم نم دیوگیم دننرب وناز وا دزن رگا یحدم و دوشیم حراج یارب یحدق ندوب عالطالال ریثک اچنیارد .منکیمن هلهاسم دینیبیم ،میوگب ریثک هک ینهذعبطاًالصا .هدش هدی نی ،تسین یلکشیم مه شفرط نآ هتبالا .دوشیم وا دوخ یارب ار راک نی بلاطم تعسو ،دش هک نونفللاوذ .دیآیم نییاب شنهذرد اه هقادم نآ رگیه ،دوشیم عالطالال .تسرا یرگیه فرح دشابن ای دشاب حرج یلحرحی زا هکنیا اما .دنکیم

اما ،تسرا «تازجالاب دیناسالال قیلعت» دناهتفرگ هطب نبا هب هک ییاهداریا زا یکی :**درگاش** ،دشاب نعنعم لقن زا رتهب هتفرگ وا هک یاهزاجا دیش

دناهدومرف ار نیمه هب هیبش مه نیقتملله ضرور رد :**۲درگاش**

لاصتا درجمل تازجالال نأ ملعی ناک و هلضفل ناک هطیلخت نأ رهاطلال ،نال فنع نال ف انربخأ :بتکللا نم هل زیجأ امیف لوقی ناکف دنسلال [6]هراجا انربخأ :لوقی نأ نسحألا ناک و طیلختلا نم عون اده و

رگا .دشاب هدرک تیاور ییحی نب دمحا نب دمحم زا هک دشن ادیپ ،دشاب زازر رگا لاج یا یلع :**داتسا** دمحم زا زازر .درادن تیاور چه یدسا زا محتاح نب یلع نوچ .دیآیم رد کرتشم زا رگیه ،دشاب روطنی نب یلع ؛دنک فیدر دناوتیم ار هس نی هک یریسم اهنت .درادن تیاور چه ییحی نب دمحا نب زا رگیه دش تروص نی هب رگا .تسرا ییحی نب دمحا نب دمحم نع بدوم رفعج نب دمحم نع محتاح ،تسیچ هطب نبا هب عجار دیس فیرش رظن مینیبب دیاب .دیآیم رد کارتشا

دناهدرك تبث هطب نبا

هلب :**درگاش**

زا یکی زا ناشیا هک تیاور تقو نآ ،تسرا نییمق مهم خیشم زا .هدوب مق رد ناشیا :**داتسا** .دناهدوب شرب و رود ءالجا خیشم مه نآ ؟!منکیم فیعضت ار دنکیم لقن شیح خیشم نیرتگرزب و یرعشا یسیع نبا یارب هک ینایرج زا دعب مه نآ .دندرک یمن اهر ار یسک یگداس نی هب مه نییمق تبسانم یلیخ نی ؟!دنک هلهاسم دهوخب یسک هرابود دعب ،دش عقاو مق رد اهنیا .دمآ شپ یقرب .درک ادیپ دهوش مه زاب ناوتیم .درادن

دشاب هطب نبا ناووعهب رگم .تسرا مک شیح بدوم رفعج نب دمحم زا بتک رد :**۲درگاش**

دراد شیح یلیخ وا ،تسرا بئاجع زا نی ،تسرا هدشن یلحرح بتک رد یرکذ چه هک زازب زا :**داتسا**

تسرا مک شیح بدوم رفعج نب دمحم زا هک منکیم ضرع یثیح بتک رد :**۲درگاش**

دینرب .تسرا یلیخ هک حیرصت نودب اما ،تسه بدوم هب حیرصت اب تیاور ود بیذت دوخ رد :**داتسا** .رفعج نب دمحم

رفعج نب دمحم؛ تسه یناونه ره اب شیدح هدهه عبراب تک رد: **۲درگاش**

ییحی نب دمحا نب دمحم دینییب، هنع یور نم شخب رد، دیورب زازب تمسق هب رازفامرن رد: **داتسا**
هن ای دروآیم ار

دوبن: **۲درگاش**

دشابن زازر هنع یورم، رفعج نب دمحم آرهاط: **داتسا**

دیآیم عطب نبا، نهذ هب هک دندومرف ملاعم بحاص هداز اقا هک ینامه آلعف. دوب لوا شخب یارب نی،
طبض یور زاناشیا و دناهدرک طبض اج نآ منامگ هب؟ تسا مولعم عطب طبض هجو. تسا تسرد
دندواوخم.

دناهتشدگ عطب شطبض رد: **درگاش**

دوب دیس شیامرف لوا شخب یارب نی. تسیچ نآ هیمسرت هجو مینیب میناوتیم الاح: **داتسا**
ال و، هرغ و عقثلا نیب کرتشم وه و، رفعج نب دمحم یلع هلامتسال؛ دنسلا فعضب: دندومرف
نامز رد. دسریم نرس ةاورلا عماج رد یلیبدرافرح هک دنتسنادیم اجنی رد دیس آرهاط. «زیمت
رگا اذل. دنتسه یکی اهنیا هک دنیوگیم مکحم ةاورلا عماج رد. هن ای هدوب نشور نی منادیم نانشیا
نهذ رد هس نی دیس رگا اما. دوشیم بدوم هقت ریغ و دوشیم دیسا هقت، دنشاب هقت ریغ و هقت
... هدوب نانشفیرش .»

عطقن، اهتحت ةطقنملا ءابلاب». تسا حوتفم هک دناهدرک حیرصت همالع هصالخ رد: **۲درگاش**
[7] «حوتفملا

اب نی دوب هتفگ داتسا نآ، دناهدرک بارعا ار یفاک ارچ دوب هتفگ اقا نآ. بُّخ رایسب: **داتسا**
اهنآ زا یکی. میراذگب بارعا ار یفاک لوصا ات میاهدیشک اهتحمز هچ ام. دراد قرف یسیون زومآدوخ
هن ای تسا حوتفم، تسا مومضم نی دنیبب ات دنک هعجارم دیاب مدآ ردقچ؛ تسا نیمه.

هلمجلایف دش هک ییاهتخب نی اب. «زیمت ال و». دوب دیس شیامرف لوا شخب یارب نی
اما. نانشیا ریغ هن، دشاب بدوم نامه هک دش نی اب هبلغ آبیرقت ینعی. دمآ تسد هب یزیمت
مود فعض؛

---

[1] ۲۳۵ ص؛ ؛ یشاجنلا لاجر

[2] ۵۱۸ ص؛ ۲؛ عئارشلا لالع

[3] ۱۰۸ ص، ۷، ةمتاخلا، لئاسملا طبنتسم و لئاسولا کترتسم

[4] ۳۶۹ ص، لاجرلا ةفرعم یف لاقولأه صالخب یترت

[5] نامه

یقت دمحم، یس لجملا : ه دنسیون (ةم ی دقل - ط) ه ی قفل ا ه رضح ی ال ن م ح رش ی ف ن ی ق ت م ل ا ة ضرور [6]
: 432 ه ف ص 14 : دلج

[7] 369 ص: ل ا ج ر ل ا ة فرعم ی ف ل ا و ق ا ل ا ة ص ا ل خ ب ی ت ر ت

#2 ین ب زاب

... ط س و ت 2026 13:05:24 ه ی ر و ف 26 ه د ش د ا ج ی ا

... ط س و ت 2026 13:19:38 ه ی ر و ف 26 ه د ش ین ا س ر ز و ر ه ب